

Leo Fijen
*Leven met
de dood*

Woorden die kracht geven

Je naam

MARINUS VAN DEN BERG

Je naam zal hier genoemd worden
Je komt weer dichtbij
Je staat weer naast me

Je naam zal hier genoemd worden
Je geestkracht is er weer
Je liefde raakt me

Je naam zal hier genoemd worden
Je leeft in mij verder
Je bent onvergetelijk

Je naam zal hier genoemd worden
Je troost mijn verdriet
Je geeft mij moed verder te gaan

Je naam zal hier genoemd worden
Je trekt met mij verder
Je geeft me nog antwoord

Je naam blijft genoemd
Je bent wel niet weg
Je bent anders aanwezig

Je naam blijft genoemd
Je stimuleert me nog
Je roept mij nog

Draag mij

MARINUS VAN DEN BERG

Draag mij
Draag mij verder
Draag mij waar niemand mij meer dragen kan
Draag mij verder
Draag mij verder als mijn dagen vol zijn van geleefd leven
Draag mij op de dag die niemand kent
Als men zegt: hoort ze nog, ziet hij nog?
Op de dag dat men hoopt dat we alle pijn voorbij zijn
De laatste dag die de eerste dag zal zijn
Om door U gezien te worden
Van aangezicht tot aangezicht
De eerste dag om door U gekend te worden
Bij voor- en achternaam
Om door U ontvangen te worden
In het eeuwig licht
Draag mij verder
Waar U alleen nog dragen kunt

Leo Fijen
*Leven met
de dood*

Woorden die kracht geven

Uitgeverij
Ten Have

INHOUD

Inleiding 7

Vermist, verdwenen, vermoord 11

Marinus van den Berg 23

Riet Fiddelaers-Jaspers 35

Hans Bouma 47

Daan Westerink 60

Thomas Quartier 71

Jan Kerkhof Jonkman 83

Manu Keirse 95

Henk Vijver 107

Claire Vanden Abbeele 119

Minke Weggemans 131

Carlo Leget 143

Wout Huizing 155

Jan van den Bosch 167

Leo Fijen 179

Woorden vinden 191

Bronnen 204

VERMIST, VERDWENEN EN VERMOORD

Verhalen en gedichten bij de RKK-serie
'Het drama van...', toegelicht door Leo Fijen

JE NAAM BLIJFT GENOEMD

Vermist, verdwenen en vermoord. En gevonden in de kofferbak van de auto van haar echtgenoot. Marga, moeder van twee kinderen, levenslustige vrouw, enthousiaste zangeres, spirituele zoeker – om het leven gekomen door de hagelchoten uit een buks. En dat allemaal door haar eigen man. Daarna door hem gedumpte in de verlatenheid van de Ardennen, niet eens toegedekt, zomaar achtergelaten. Als oud vuil.

Niet ver van deze plek hangt een beeldje van Maria, toeval of niet. Bij de uitvaart van Marga is een Brabants Marialied gezongen. Dat trooste – zoals deze woorden troosten. Tot op de dag van vandaag, vijf jaar later.

Die troost hebben haar naasten nodig, nog elke dag, want het is niet te bevatten dat Marga door haar eigen man is vermoord, gedumpte en na twee maanden weer opgegraven. Ik heb de vader en moeder van Marga gesproken, haar broer en haar schoonzus. Hun harten zijn verscheurd, hun gevoelens nog steeds verdrietig. Maar ze houden het uit. Hun geloof houdt hen op de been. Daarom blijven ze kaarsjes opsteken, bij Maria. Als teken van licht in de duisternis. En bij de foto van Marga. Om haar niet te vergeten. Zo blijft ze voortleven, ook na haar gewelddadige dood. Omdat de vader en moeder van Marga haar naam blijven noemen.

Gemengde gevoelens

Heen en weer geslingerd
tussen boosheid en schuldgevoel blijven wij achter.
Verdrietig, vertwijfeld.
Onze kansen met jou verkeken voorgoed.
Het waarom van jouw weggaan nooit uitgelegd.
Ons hart verscheurd door gemengde gevoelens.

Misschien
dat wij op een goede dag mogen begrijpen,
onze adem hervinden,
onze blikken verruimen, ons leven hernemen.
In troostende gedachte dat jij vrede hebt gevonden,
het verband kunt zien met jouw plaats daarin.
Niet weg te denken, niet te vergeten, niet te vernietigen,
door niets en niemand.

Mag je eindelijk thuiskomen bij je diepste zelf.
Kom tot die vrede en herken onze liefde.

NIET DOODZWIJGEN

Vijf jaar hebben vader en moeder gezwegen, vijf jaar hebben ze in intieme kring gerouwd om de moord op hun dochter Marga. Dat gebeurde in 2006, door toedoen van de echtgenoot van Marga. Haar eigen man heeft haar vermoord.

De vader en moeder van Marga hebben gezwegen en gerouwd. Hun leven is verwoest, hun tranen blijven stromen. Ze zijn beiden tachtigers en weten niet hoeveel tijd van leven ze nog zelf hebben. Ze willen niet dat de naam van Marga voorgoed wordt doorgestreept. Daarom spreken ze en drogen hun tranen. Ik heb het met eigen ogen gezien: twee ouderen die strijdbaar zijn en hun dochter weer een naam en een gezicht geven. Ze geloven echt dat Marga aan de andere kant is, bij God. Ze spreken nog steeds met haar. Ze bidden ook met en voor haar. En ze laten haar voortleven, niet alleen bij God, ook in de samenleving. Door het verhaal over Marga te vertellen, door haar foto te tonen, door een monument voor hun dochter op te richten. Nu ze het nog kunnen, als vitale tachtigers. Want hun dochter mag niet doodgezwegen worden. Vermoord worden is al erg genoeg.

De dood is niets

De dood is niets, ik ben maar aan de andere kant.
Ik ben mezelf, jij bent jezelf.
Wat we voor elkaar waren, dat zijn we nog altijd.

Noem me zoals je me steeds genoemd hebt.
Spreek tegen me zoals weleer.
Op dezelfde toon,
niet plechtig, niet triest.
Lach om wat ons samen heeft doen lachen.
Bid, glimlach.
Denk aan mij,
bid met mij.
Spreek mijn naam uit thuis
zoals je altijd gedaan hebt,
zonder hem te benadrukken,
zonder zweem van droefheid.

Het leven is wat het altijd geweest is.
De draad is niet gebroken.
Waarom zou ik uit je gedachten zijn?
Omdat je me niet meer ziet?
Nee, ik ben niet ver.
Juist aan de andere kant van de weg.

Zie je, alles is goed
Je zult mijn hart opnieuw ontdekken
en er de tederheid terugvinden
zuiverder dan ooit.
Dus droog je tranen
en ween niet als je van me houdt

EEN KIND VERMOORD

Ik weet nog goed waar ik was en hoe ik zat, toen ik het nieuws voor het eerst hoorde en las. Ik zat op de redactie van Kruispunt, de eerste dag van december 2006. Ik kon het niet geloven: een kind vermoord op school, een kind dat luistert naar de naam van Jesse. Voor het eerst in Nederland, een kind vermoord terwijl de lessen bezig zijn. We keken elkaar aan en wisten niet wat we moesten doen. Dit is te groot en te erg. Toch maar de kerk van Hoogerheide gebeld, want in die plaats gebeurde dit drama. Al gauw kregen we Jo Staps aan de lijn, die rustige en wijze pastor die er voor iedereen was: voor het dorp, voor de school, voor de vader en moeder van Jesse. We hebben de zondag daarop de herdenking vanuit de kerk gefilmd en dat in Kruispunt uitgezonden. Hoe gaat een dorp om met zo'n drama? Dat lieten we zien, zo eerlijk en sober mogelijk. De ouders waardeerden dat en gaven vijf jaar later te kennen dat ze wel wilden praten over hun weg door het verdriet. Moeder Ingrid doet het woord en raakt mijn hart. Ze roept Jesse opnieuw tot leven: in woorden, in foto's, in alle liefde die ze uitstraalt. En ze maakt waar wat haar zo dierbaar is in deze tekst: vanaf vandaag leef jij in mij. Die gedachte geeft haar troost: Jesse leeft verder, in zijn ouders. Moeder Ingrid wil dat de wereld dat weet.

Als dat geen leven met de dood is.

Vanaf vandaag

Vandaag begraaf ik jou in mij
Niet in de aarde, niet in de kist
Niet bij die bomen in de ochtendmist
Daar ben jij niet, jij bent veilig in mij

Vandaag begraaf ik jou in mij
Niet bij die steen daar in die lange rij
Al die oude namen, daar hoor jij niet bij
Nee, vandaag begraaf ik jou in mij

Dan kan ik met je praten en antwoord geven
Dan blijf jij in mijn leven
Hier neem m'n ogen en kijk met mij
Neem m'n voeten en loop met mij
We gaan naar huis nu wij allebei
Vanaf vandaag leef jij in mij

Vandaag begraaf ik jou in mij
'k zal je niet zoeken waar jij niet bent
Blijf maar bij ons hier, waar je iedereen kent
Jouw plaats aan tafel hou ik voor je vrij

We zullen lachen en weer plannen maken
'k zal met je slapen en met jou ontwaken
Hier neem m'n mond en lach met mij
Neem mijn handen en voel met mij
Wat je nog doen wou doe ik erbij
Vanaf vandaag leef jij in mij

Haal weg dat kruis en al die witte bloemen
Verscheur die krant waarin ze jouw naam noemen
Hier neem mijn ogen en kijk met mij
Neem m'n hart en leef met mij
Want jouw dood is nu voorbij, vanaf vandaag leef jij in mij

DE STAM VAN JESSE

Zo heet het monument dat de naam van Jesse voor altijd levend wil houden. Die stam speelde al een rol in de herdenkingsdienst, twee dagen na de moord op Jesse. Het was Jo Staps, de pastor, die deze woorden het eerst noemde. En ze werden een rode draad in de jaren daarna. Want Jesse heeft een naam, een gezicht, een leven. Die gaan verder, tot in de eeuwigheid. Het zonlicht mag zich dan afgewend hebben, de takken ogen soms hulpeloos en kaal, het leven eindigt niet. Daarom staat die stam van Jesse er, ook vijf jaar later. Daarom heeft Ton Neijenhof deze woorden daarbij gedicht. De oude sapstroom laat zich lijdzaam zakken, maar in de donkere aarde proberen de wortels weer de draad op te pakken. Het is het geheim van het leven dat er altijd weer een nieuwe lente is. Daarmee is het verdriet niet weg, daarmee is de pijn niet verdwenen. Verre van dat, maar de vader en moeder van Jesse geloven dat licht en aanwezigheid het winnen.

Een paar jaar na het drama was de moeder opnieuw in verwachting. Het nieuwe leven is zichtbaar geworden, niet als vervanging, maar als teken van het licht dat het wint van de duisternis. Ik keek naar deze beelden en moest moeite doen om niet te huilen. Vooral toen ik de moeder hoorde zeggen dat het leven voorgoed veranderd is. Geluk kent ze niet zoals voorheen, wel momenten van geluk. Licht komt met horten en stoten. Momenten van geluk.

De stam van Jesse

Terwijl de jonge twijg ontspruit, zo schitterend en onbevangen,
en steeds meer bladkleur laat zien zonder de minste schroom,
groeit de vreugde van deze lente als de bladeren aan een boom,
zien de goedgeaarde wortels blij de vervulling van hun verlangen.

Opeens wordt de stoere stam wreed van tak en bladeren ontdaan
als op 'n dag een mens die prille pracht zo doelloos wil verwonden
diepe pijn van het afgesneden zijn wordt vlijmscherp ondervonden
door allen die het jonge leven, zo frisgroen, verloren zagen gaan.

In tedere terughoudendheid zoeken de mond en de lippen woorden.
Het oude woud rouwt en in de jaarring kerft zich het diepe verdriet.
Het vallend blad ritselt loom en lispelt zacht 'n weemoedig lied
van troost over loslaten en vasthouden van hem die bij hen hoorde.

In taal en teken gaan de donkere dagen van december stil voorbij.
Uit Jesse's stam wordt, als voorspeld, opnieuw het kind geboren.
Als door de stam en takken het leven wordt ervaren als verloren,
komt uit de onuitsprekelijke stilte het bericht: 't gaat goed met mij.

Kijk maar, in ritme van rouw doorstroomt het sap alweer de takken.
Aftastend teder doorbreekt nieuw leven de oude cirkel van verdriet.
In levenskracht verbonden komt de spiraal omhoog in het verschiet
en vol vertrouwen laat de vogel zich zacht op de boomkruin zakken.

De winter wijkt; de lente komt. Ze weet dat dood nieuw leven baart.
Het licht en de warmte tussen ons zullen voor altijd blijven gloeien.
Niemand is in staat de groei van een ontluikend leven uit te roeien.
Daarom, ik ben niet weg, maar jullie zeer nabij en dat is alles waard.

KON IK JE MAAR EVEN ZIEN!

Hoe vaak zullen de nabestaanden van de slachtoffers van het familiedrama in Roermond dat niet gezegd hebben. Grootvader Chiel verloor zes van de zeven kleinkinderen bij een brand. Van de ene op de ander dag. Zonder afscheid te nemen, zonder de kleinkinderen even in zijn armen te houden. Een gat is in zijn hart geslagen, zo ervaart hij dat. Zijn leven lijkt doelloos. Daarom bezoekt hij elke dag de begraafplaats in Roermond, daarom leeft hij met de herinnering aan zijn kleinkinderen om meer dan ooit met hen verbonden te zijn.

Voor de nabestaanden van de Posbankmoord geldt hetzelfde. Alex Wiegink is een gewone huisschilder die graag hardloopt en op 20 januari 2003 niet terugkomt van zijn training bij de Posbank. Zijn vrouw slaat alarm. Een paar uur later wordt de auto van Alex in het Brabantse Erp gevonden. Uitgebrand, met het lichaam van Alex op de achterbank. Niemand weet tot op de dag van vandaag wat er gebeurd is, niemand heeft afscheid van Alex genomen. Verbrand, zomaar, weg, voor altijd. Dat willen zijn broers niet, dat willen zijn hardlooppvrienden niet. Daarom noemen ze de naam van Alex, daarom organiseren zijn vrienden elk jaar op de 20e januari de Memorial-loop op de Posbank: om de dood niet het laatste woord te geven, om het leven van Alex te vieren en zijn naam voor altijd te koesteren. Want dan kan er verbinding zijn, door de dood heen.

Even

Kon ik je nog maar even zien,
je horen, voelen, een gebaar,
al kon ik dat, heel even maar,
dan werd het dragelijk misschien.

Ik zoek, is dit nu wat ons wacht,
er is in mij zo'n gat geslagen,
is er dan niets dat helpt te dragen,
niets dat de pijn om jou verzacht.

Kreeg ik maar even dat gevoel
dat iets, daarginds, ons samenbindt
en 't goed is waar jij je bevindt,
dan heeft m'n leven weer een doel.

Dan leg 'k me neer bij wat ik weet,
dat ik jou in me zoeken moet,
dat 'je herinnering' me voedt,
en 'k verder kan, zo jij dat deed.